

EXTERN KVALITETSGRANSKNING av specialiseringstjänstgöring

Vårdcentralen Stadsfjärden Nyköping
Klinik

Allmänmedicin
Specialitet

2023-03-07
Datum

Åsa Boström och Rikard Viberg
Inspektörer

Styrkor

- Stor arbetsplats med många kompetenta läkare
- Nära samarbete mellan ST och handledare
- Trygg och inkluderande utbildningsmiljö
- Lyhörda chefer
- Korta beslutsvägar
- Stabil läkarbemanning
- Schemalagd medsittning, där både handledaren sitter med ST och tvärtom.
- Väl fungerande studierektorsfunktion med tydliga regionala riktlinjer och strukturerat kursprogram.
- Rymliga och välutrustade lokaler.
- Specialistkollegium.

Svagheter

- Kompletta utbildningsprogram med delmål och utvärderingsmetoder saknas för ST-läkarna.

Förbättringspotential

- Ge strukturerad återkoppling när ST handleder AT. Videoinspelningar av handledningen kan underlätta för tidsplaneringen.
- Ge strukturerad återkoppling då ST undervisar.
- Ge strukturerad återkoppling på ledarskap.
- Låta ST att vara med på ledningsgruppsmöten och följa ledningens arbetsuppgifter.
- Inomprofessionell reflexion i grupp tillsammans med ST från andra vårdcentraler.
- Journal club på läkarmöten.

STRUKTUR

A Verksamheten

Stadsfjärden är en stor vårdcentral med sedvanligt uppdrag från regionen. Antalet listade invånare är 17 429 i spridda åldrar och med socioekonomiskt index i paritet med genomsnittet i Sörmland. Det finns en stor BHV-verksamhet och ansvar för SÄBO. På vårdcentralen arbetar läkare, distriktssköterskor, undersköterskor, dietist, kuratorer, psykolog, psykoterapeut, arbetsterapeuter, sjukgymnaster/fysioterapeuter, rehabkoordinator, sekreterare, administratör och mottagningsbiträde. En stor mängd digitala kontakter och telefonkontakter handläggs av team på vårdcentralen i funktionella lokaler. Det finns en frågedoktorfunktion som bemannas både av specialister och ST-läkare. Särskild infektionsmottagning finns.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- Skriftliga riktlinjer från vårdgivaren om hur specialiseringstjänstgöringen ska genomföras finns.
- Skriftliga riktlinjer från vårdgivaren om hur specialiseringstjänstgöringen ska utvärderas finns.
- Tjänstgöringen är tillräckligt allsidig.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter följs.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

B Medarbetarstab och interna kompetenser

Det finns 7 tillsvidareanställda allmänläkare med handledarutbildning, omräknat till heltidstjänster 6,6. Vidare finns det 9 ST-läkare och 1-2 AT-läkare.

Föreskrift

- Samtliga huvudansvariga ST-handledare har specialistkompetens i avsedd specialitet.
- Samtliga huvudansvariga ST-handledare har genomgått handledarutbildning.
- Tillgång till specialistkompetent studierektor med handledarutbildning finns.
- Tillräckligt många läkare med relevant specialitet och kompetens finns för att alla ST ska få adekvat handledning.
- Tillräckligt många läkare och andra medarbetare med relevant kompetens finns för att instruktioner ska kunna ges.

Allmänna råd

- Studierektorn har relevant specialistkompetens.

Kvalitetsindikator

- Generella skriftliga instruktioner för ST-handledning finns.
- Regelbundna handledarträffar för ST-handledarna finns.
- Skriftlig uppdragsbeskrivning för SR finns.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

C Lokaler och utrustning

Gott om utrymme i undersökningsrummen. Ljusa, rymliga och välutrustade lokaler.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- Adekvat utrustning för diagnostik, utredning och behandling finns.

Kvalitetsindikator

- ST-läkarna har tillgång till funktionell arbetsplats.
- Tillgång till IT-baserade kliniska beslutsstöd, sökbar vetenskaplig databas, stöd från bibliotek eller FoU-enhet finns.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter följs.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

PROCESS

D Tjänstgöringens uppläggnig

ST-läkarnas utbildningsprogram är inte helt kompletta. De saknar koppling mellan delmål och utbildningsaktiviteter. På vårdcentralen finns inte leg läkare utan specialistkompetens med siktet inställt på ST.

Under granskningen påvisades brister vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Verksamheten har efter granskningen inkommit med handlingsplan, se bilaga. Graderingen är ändrad till C.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- Det finns skriftliga riktlinjer för hur målbeskrivningen ska uttolkas samt styrande dokument för tjänstgöringens upplägg.
- Jourtjänstgöring/beredskap uppfyller kraven i målbeskrivningen.

Föreskrift

- Alla ST-läkare har individuellt utbildningsprogram som utgår från kraven i målbeskrivningen.
- Det individuella utbildningsprogrammet följs regelbundet upp och revideras vid behov i samråd med SR, HL och ST-läkaren.

Allmänna råd

- SR bör utgöra en organisatorisk stödfunktion till verksamhetschef, handledare och ST-läkare.
- SR bör medverka till utarbetning av ST-läkarnas introduktionsprogram.
- SR bör ta del av verksamhetschefens och handledarens bedömning av ST-läkaren.

Kvalitetsindikator

- Alla ST-läkare får introduktion till tjänstgöringen.
- Tillgång till individuella utbildningsprogram och handledning för de leg läkare utan specialistkompetens som arbetar vid enheten med siktet inställt på ST finns.
- Alla ST-läkare har lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter att uppnå målen i mål-beskrivningen oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnicitet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

E Handledning och uppföljning

Utförliga regionala riktlinjer för genomförande av ST finns. Kompetensbedömningar genomförs regelbundet.

Handledaren tar ibland direkt kontakt med handledaren på sidoutbildningskliniken för att höra hur det går för ST-läkaren.

Föreskrift

- Handledningen utgår från det individuella utbildningsprogrammet.
- Det finns en utsedd huvudansvarig handledare för varje ST.
- ST-läkaren har tillgång till handledare under varje utbildningsperiod.
- Fortlöpande bedömning av ST-läkarens kompetensutveckling utifrån målbeskrivningen och utbildningsprogrammet görs under hela ST.
- Kontinuerlig bedömning utförs av verksamhetschef (motsvarande) och huvudsaklig handledare.
- Verksamhetschef (motsvarande) ansvarar för att den kontinuerliga bedömningen dokumenteras.

Allmänna råd

- ST-läkaren bör, utöver handledning, få fortlöpande instruktioner.
- Handledningen är inplanerad i ordinarie tjänstgöringsschema.
- Den huvudansvariga handledaren tjänstgör där ST-läkaren huvudsakligen genomför sin specialiseringstjänstgöring.
- Handledarutbildningen bör omfatta handledning, pedagogik, metoder för bedömning, kommunikation och etik.
- Den fortlöpande bedömningen görs med på förhand kända och överenskomna metoder.
- Påvisade brister i ST-läkarens kompetens leder till en åtgärdsplan.
- Verksamhetschefen eller motsvarande håller regelbundna utvecklingssamtal med ST-läkarna.

Kvalitetsindikator

- ST-läkarnas sidoutbildning följs upp.
- Varje enhet har en plan för hur ST-läkare som riskerar hamna i svårighet för att uppnå enskilda delmål, sin professionella utveckling generellt eller av personliga skäl, ska kunna hjälpas.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

F Teoretisk utbildning

Obligatoriska A- och B-kurser samt vissa C-kurser arrangeras av region Sörmland.

Man har en ST-träff (halvdag) per månad med utbildning. Varje träff organiseras av ST-läkarna på de olika vårdcentralerna enligt rullande schema.

Två dagar per år anordnas inspirationsdagar för ST-läkarna i regionen, med föreläsningar och där ST-läkarna får presentera sina vetenskapliga arbeten.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- Teoretiska utbildningsmoment och kurser planeras in i enlighet med målbeskrivningen.
- ST-läkarna genomgår den teoretiska utbildning som definieras i det individuella utbildningsprogrammet.

Föreskrift

- SR samordnar ST-läkarnas interna och externa utbildning.

Allmänna råd

- Intern utbildning planeras in i det individuella utbildningsprogrammet.
- Extern utbildning planeras in i det individuella utbildningsprogrammet.
- Tid för regelbundna självstudier planeras in i det individuella utbildningsprogrammet.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

G Medicinsk vetenskap och kvalitetsarbete

ST-läkarna erbjuds möjlighet till kurs och handledning för att göra ett självständigt skriftligt arbete enligt vetenskapliga principer.

Föreskrift

- Utbildning erbjuds för att uppnå ett medicinskt vetenskapligt syn- och förhållningssätt.
- Goda förutsättningar finns för genomförande av ett skriftligt individuellt arbete enligt vetenskapliga principer.
- ST-läkarnas kompetens i medicinsk vetenskap bedöms fortlöpande och återkoppling sker.
- ST-läkarna ges möjlighet att utveckla kunskap om och kompetens i kvalitets- och patientsäkerhetsarbete.
- Goda förutsättningar finns för att genomföra, dokumentera och redovisa ett kvalitetsarbete.
- ST-läkarens kompetens i kvalitetsutveckling bedöms fortlöpande och återkoppling sker.

Kvalitetsindikator

- ST-läkares genomförda individuella arbeten publiceras eller presenteras vid vetenskapliga möten.
- Tillgång till ett välfungerande doktorandprogram finns.
- Enheten har regelbundna möten där medarbetare diskuterar och kritiskt granskar vetenskaplig litteratur.
- Minst ett, på enheten utfört, självständigt forskningsprojekt har publicerats i vetenskaplig tidskrift eller presenterats vid vetenskapligt möte de senaste två åren.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter följs.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

H Ledarskapskompetens och kommunikativ kompetens

ST-läkarna har regelbundet inomprofessionell reflexion i grupp på vårdcentralen.

ST-läkarna leder ibland läkarmöten och så kallade tvärgrupper (vårdteam).

Frågedoktorfunktion finns på vårdcentralen. ST-läkarna är ibland frågedoktor. Funktionen kallas stjärndoktor.

ST-läkarna undervisar inte under handledning och strukturerad återkoppling ges ej.

Mot slutet av ST handleder ST-läkarna AT-läkare, men detta sker inte under handledning av huvudhandledaren och återkoppling ges ej.

Föreskrift

- ST-läkaren ges förutsättningar att utveckla ledarskapskompetens i enlighet med målbeskrivningen.
- ST-läkaren ges kontinuerlig handledning i ledarskapskompetens.
- ST-läkarens kompetens i ledarskap bedöms fortlöpande och med återkoppling.
- ST-läkaren ges förutsättningar att utveckla den kommunikativa kompetensen såväl muntligt som skriftligt i enlighet med målbeskrivningen.
- ST-läkaren ges kontinuerlig handledning i kommunikativ kompetens.
- ST-läkarens kommunikativa kompetens bedöms och återkoppling sker.

Allmänna råd

- ST-läkaren bereds möjlighet att undervisa under handledning.
- ST-läkaren bereds möjlighet att själv handleda under handledning.
- ST-läkaren bereds möjlighet att delta i inom- eller mellanprofessionell reflektion i grupp.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

Åtgärdsplan med anledning av Extern kvalitetsgranskning av specialiseringstjänstgöring

VC Stadsfjärden, Allmänmedicin
Granskning genomförd 2023-03-07

Kommentar från granskarna:

Tjänstgöringens uppläggning: ST-läkarnas utbildningsprogram är inte helt kompletta. De saknar koppling mellan delmål och utbildningsaktiviteter.

Åtgärdsplan:

Samtliga utbildningsplaner för ST-läkarna på VC Stadsfjärden kommer i samband med årlig revidering, dock senast 23-12-31, att uppdateras så att målbeskrivningens delmål mer tydligt kopplas till klinisk tjänstgöring och övriga utbildningsaktiviteter. Stöddokument för detta finns framtaget av primärvårdens studierektorer tillgängligt på Region Sörmlands samverkansweb "ST Primärvård".

Nyköping, 2023-05-30

Mall och riktlinjer för utbildningsplan. Information till ST läkare, handledare och verksamhetschef i Region Sörmland

För ytterligare instruktioner gällande ST-forum se nedanstående länk från utbildningssamordnare.

[Utbildningssamordnarens information om utbildningsplan och ST-forum till ny ST-läkare](#)

Utbildningsplan

Din utbildningsplan ska upprättas i samråd med din handledare och studierektor när du påbörjat din ST. Den ska utgöra en plan för din egen del men också ge information till utbildningssamordnare som hjälper till att boka din sidotjänstgöring.

Årlig revision

Varje år ska din verksamhetschef kalla till en revision av utbildningsplanen som sker tillsammans med dig, din handledare, verksamhetschef och ofta även studierektor. Man går då igenom utbildningsplanen noggrant och uppdaterar och ändrar utifrån vilka aktiviteter som är genomförda eller har flyttats. Vid revisionen ser man över att alla delmål är inplanerade i utbildningsplanen och att alla rubriker nedan finns med.

Utformning av utbildningsplan

Det är viktigt att utbildningsplanen är detaljerad och att det finns koppling till delmål i målbeskrivningen.

Dessa rubriker bör finnas med under varje utbildningsår. Varje punkt beskrivs närmare senare i dokumentet.

- KLINISK TJÄNSTGÖRING PÅ VÅRD-CENTRAL/SIDOTJÄNSTGÖRINGSKLINIK
- KURSER
- INOMPROFESSIONELL REFLEKTION I GRUPP
- ÖVRIGT
- KOMPETENSVÄRDERING
- DELMÅL UPPNÅDDA UNDER ÅRET

Här nedan ses ett exempel hämtat från ST-forum:

Utbildningsplan år 1

Kronologisk utbildningsplan år 1, Vilka tjänstgöringar planerar du? Vilka kurser? Projekt/kvalitetsarbete? Extern värdering?

230101-231231

KLINISK TJÄNSTGÖRING
Vårdcentral XX

KURSER

Webbutbildning försäkringsmedicin- grund (B4)
ST introduktionsdag 2301XX
Försäkringsmedicin Malmköping 23xxxx (B4)
ST juridik (a6 samt c-lmål) efter egen specialitet
Konsultationskurs enligt kalygnosmodellen (b1)
Lagar, föreskrifter och juridik - webbkurs (a6, c14)

INOMPROFESSIONELL REFLEKTION

ST-träffar en gång varje månad

ÖVRIGT

Ledarskap: Presentation av vetenskaplig artikel vid två tillfällen på läkarmöte

KOMPETENSVÄRDERING:

Medsittning med handledare
- CBD (case based discussion)
- DOPS exempelvis kirurgi till höst med handledare
- Mini-CEX

Mål uppfyllda under året:

a6, b4, c14 osv

Här följer mer detaljerade instruktioner för vad som ska finnas med i utbildningsplanen

KLINISK TJÄNSTGÖRING

Tjänstgöring på vårdcentral skall utgöra minst 30 månader motsvarande heltid. Målet är 18 månader initialt på din VC samt en längre sammanhängande period sista året i den mån det är möjligt utifrån när du får dina sidoplaceringar. Ange i planeringen också när du planerar att börja på primärvårdsjour och beredskapsjour.

Sidotjänstgöringsperioder som i regel är obligatoriska

(Riktvärde tid om AT genomförts i Sverige)

- Medicin (cirka 6 månader)
- ÖNH (6 veckor)
- Barn (3 månader)
- Psykiatri (cirka 3 månader)
- Gynekologi (cirka 8 veckor + kurs – du kallas när det är dags att gå)
- Geriatrik, palliativ vård. 3 månader som riktmärke, kan uppfyllas på olika sätt. Kontakta din studierektor för råd.

- Kliniken för akutgeriatrik stroke palliativ vård NLN 3 månader
- Geriatriska sektionen KSK 3 månader
- SSIH/hemsjukvård Trosa 3 månader
- Geriatrisk mottagning/avdelning MSE 1 månad, kompletteras med andra utbildningsaktiviteter i samråd med handledare och studierektor.
- BVC (minst motsvarande halvdag per vecka under tre månader)
- SÄBO, Särskilt äldreboende (minst motsvarande halvdag per vecka under tre månader)

Dessutom rekommenderas i vissa fall sidotjänstgöring på

- Mottagningen för hud- och könssjukdomar Sörmland, MSE
- Smärtmottagning regionklinik NLN
- Diagnostiskt centrum, regionklinik MSE
- Barn- och ungdomspsykiatrisk mottagning BUP (ingår på NLN men ej MSE)
- Ögonmottagningen, MSE
- Ortopedmottagning
- Kirurgkliniken – akutmottagning, rektoskopi, lilla kirurgi
- Infektionsmottagningen, MSE
- Mottagningen för reumatologi, MSE
- Lungmottagningen MSE
- Allergimottagningen MSE
- Övriga förslag: Klin fys, Glesbygdsmedicin (riktvärde tid 2–3 månader), Europa auskultation 14 dagar, FHV, företagshälsovård/skolhälsovård, Försäkringskassan.

KURSER

Här planerar du in samtliga obligatoriska kurser och lägger efterhand till andra kurser du går under din ST. Nedan finner du listor över alla obligatoriska kurser för respektive målbeskrivning.

SOSFS 2015:8

a1	Pedagogik, ledarskap, handledarskap
a2	Etik
a5	FoU kurs, medicinsk vetenskap
a6	Hälso- och sjukvårdens organisation, lagar och föreskrifter
b1	Kommunikation med patienter och närstående
b2	Förebyggande hälsovård
b3	Läkemedelsbehandling
b4	Försäkringsmedicin
b5	Palliativ vård I livets slutskede
c3	Allmänmedicinskt arbetssätt
c6	BHV- barnhälsovård
c14	Allmänmedicinsk juridik

HSLF-FS 2021:8

STa1	Hälsa- o sjukvårdens förutsättningar, organisation och styrsystem
STa2	Systematiskt kvalitets- och patientsäkerhetsarbete (kurs under allmänna råd)
STa4	Etik
STa5	Ledarskap
STa6	Lärande (Handledarkurs)
STb1	Kommunikation med patienter och närstående
STb2	Sjukdomsförebyggande och hälsofrämjande arbete
STb3	Försäkringsmedicin
STb4	Palliativ vård
STc3	Allmänmedicinskt arbetssätt
STc6	BHV- barnhälsovård
STc14	Läkemedelsbehandling inom den egna specialiteten (kurs under allmänna råd)
STc15	Allmänmedicinsk juridik

Inomprofessionell reflektion i grupp

Står med som utbildningsaktivitet på flera delmål t.ex. a1 och b1. Detta mål uppfylls bland annat genom regelbundet deltagande på ST-träffar. Kan även uppnås genom deltagande i fokus- eller Balintgrupp.

Ledarskap/handledning/vetenskapligt arbete/kvalitetsarbete

Ledarskap

Under rubriken anges hur du utöver ledarskapskursen ska nå ledarskapsmålet. Till exempel deltagande i ledningsgrupp, följa verksamhetschef/divisionschef, föreläsningsuppdrag. Notera också hur du ska få återkoppling på ditt ledarskap av din handledare.

Handledning

Utbildningsplanen ska innehålla plan för handledning under handledning. Mest mot slutet av ST då ST-läkaren kan handleda en AT/BT – ”handledning på handledning”

Vetenskapligt arbete

FoU-kursen samt tid för att skriva arbetet ska planeras in. Lägg gärna kursen tidigt under ST då det vetenskapliga arbetet tenderar att dra ut på tiden.

Kvalitetsarbete

Insisterande eller deltagande i någon form av kvalitetsarbete.

Kompetensvärdering

Flera gånger per år ska medsittningar göras med handledare. Som riktmarke två gånger per termin. Verktyg att använda är bland annat:

- Mini-CEX
- DOPS
- CBD

Under din ST genomförs också Specialistkollegium flera gånger.

Kom ihåg!

Mitt-i-ST/Extern bedömning: I ST-kontraktet står att en extern bedömning ska göras under din ST. Med det menas att en erfaren kollega som gått utbildning i kompetensvärdering ska göra medsittningar. Vi rekommenderar i första hand att man gör Mitt-i-ST då detta är det mest omfattande och givande sättet att få en extern bedömning. Anmäl dig gärna redan när du gått ditt första år som ST i allmänmedicin.

Mot slutet av din ST rekommenderas du också att genomföra Specialistexamen som liksom Mitt-i-ST utförs i SFAMs regi.